

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-12-18

Diarienummer N161-2408/23

Handläggare

Josiane Bolenge Kamparås och Yasmin Andersson

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: fornamn.efternamn@funktionsstod.goteborg.se

Svar på remiss om motion av Simona Mohamsson (L) och Kristina Bergman Alme (L) om att ta fram ett lämpligt screening-instrument för våld i nära relation

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd avstyrker förslag om att ta fram ett lämpligt screeninginstrument för våld i nära relation, med de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Nämnden har fått motion av Simona Mohamsson (L) och Kristina Bergman Alme (L) om att ta fram ett lämpligt screeninginstrument för våld i nära relation på remiss från kommunstyrelsen.

Motionen föreslår att kommunstyrelsen får i uppdrag att, i samverkan med relevanta nämnder, ta fram ett lämpligt screeninginstrument och att där det är lämpligt alltid screena för våld i nära relation. Dessutom ska screeningen dokumenteras på ett sådant sätt att det går att få statistiskt underlag för hela staden.

Förvaltningens bedömning är att motionen bör avstyrkas. Bedömningen grundar sig på att förvaltningen har rutiner, handbok och screeninginstrument som ska ge stöd till medarbetare att kunna upptäcka och agera vid misstanke eller vid kännedom om våld i nära relation. Idag används screeningmetoden FREDA-kortfrågor inom myndighetsutövningen enligt rekommendationen från Socialstyrelsen. Socialstyrelsen rekommenderar FREDA-kortfrågor för socialtjänstens och andra verksamheters arbete med att identifiera våld samt bedöma behovet av stöd och skydd i samband med våldsutsatthet. Förvaltningen bedömer att metoden uppfyller de krav som ställs på ett screeninginstrument och är en etablerad och inarbetad metod.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har arbetssätt, rutiner och screeningmetoder/-processer för arbete med våld i nära relationer. Att prioritera att ta fram ett nytt screeningsinstrument för våld i nära relation skulle innebära ökade ekonomiska och personella resurser för förvaltningen.

Förvaltningen behöver fortsätta med kompetensutvecklingsinsatser till berörd personal för att stärka det befintliga arbetssättet när det gäller till exempel FREDA-kortfrågor samt

anpassa metoder utifrån målgruppen. Arbetet innebär att förvaltningen avsätter personal som genomför och säkerställer screeningsarbetet för att upptäcka våldsutsatthet bland brukare, både inom myndighetsutövningen och i de brukarnära verksamheterna.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Det är en mänsklig rättighet att kunna leva sitt liv utan att drabbas av våld. Våld i nära relationer är ett globalt folkhälsoproblem som resulterar i långvariga fysiska, psykiska och sociala konsekvenser för den som blir utsatt. Kommunen har ett tydligt ansvar i att bedriva ett aktivt arbete mot våld i nära relationer, både stödjande och förebyggande. I socialtjänstlagen kap 5 § 11 klargörs socialnämndens ansvar för att brottsoffer och deras närstående får stöd och hjälp. Vidare förpliktigar både internationella konventioner och nationella politiska målsättningar Sveriges ansvar i att bedriva ett aktivt arbete mot våld i nära relationer. Att chefer och medarbetare inom förvaltningen har kompetens i frågan om våld i nära relationer är en förutsättning för att våldsutsatthet ska uppmärksammas, upptäckas, hanteras och förebyggas. Målgruppen i förvaltningen för funktionsstöd pekas ut som en särskild utsatt grupp inom forskningen.

Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning lyfter bland annat rätten till ett tryggt liv, rätten till ett självständigt liv, rätten till bästa möjliga hälsa samt rätten till information och kommunikation.

Att personalen inom förvaltning för funktionsstöd använder sig av etablerade och rekommenderade screeningmetoder för att upptäcka våldsutsatthet bland personer med funktionsnedsättning, säkerställer och bidrar till Göteborgs Stads systematiska arbete mot våld i nära relationer.

Samverkan

Förvaltningens samverkansgrupp

Information om ärendet lämnas på förvaltningsövergripande samverkansgrupps (FSG) möte den 10 januari 2024.

Rådet för funktionsstödsfrågor

Rådet för funktionsstödsfrågor har fått information om ärendet på mötet den 23 november 2023.

Bilaga

1. Motion av Simona Mohamsson (L) och Kristina Bergman Alme (L) om att ta fram ett lämpligt screeninginstrument för våld i nära relation.
2. Protokollsutdrag från kommunfullmäktige den 11 mars 2021 § 15

Ärendet

Nämnden har fått motion av Simona Mohamsson (L) och Kristina Bergman Alme (L) om att ta fram ett lämpligt screeninginstrument för våld i nära relation.

Nämndens svar ska vara kommunstyrelsen till handa senast den 24 januari 2024.

Beskrivning av ärendet

Nämnden för funktionsstöd yttrar sig över remissförslaget utifrån nämndens verksamhetsområden och perspektiv.

Bakgrund från motionen

Motionärerna beskriver att våld i nära relation är ett mycket stort samhällsproblem. Det drabbar personer i alla samhällsklasser och i alla åldrar, men framför allt utsätts kvinnor för våldet.

Motionären menar att staden behöver bli bättre på att använda screeninginstrument för att identifiera personer som utsätts för våld i nära relation. Idag används, inom socialtjänsten, manualbaserade frågeformulär såsom FRED-kortfrågor när socialtjänsten misstänker våld i nära relation.

FRED-kortfrågor är enligt motionärerna inte framtaget som ett screeninginstrument men i manualen påtalas att det kan användas som ett. Motionären skriver vidare att om det finnas mer lämpliga screeninginstrument än FRED-kortfrågor ska de naturligtvis användas.

Motionen föreslår att kommunstyrelsen får i uppdrag att, i samverkan med relevanta nämnder, ta fram ett lämpligt screeninginstrument och att där det är lämpligt alltid screena för våld i nära relation. Dessutom ska screeningen dokumenteras på ett sådant sätt att det går att få statistiskt underlag för hela staden.

FRED-kortfrågor

I Socialstyrelsens arbete ingår att utveckla och sprida kunskap om standardiserade bedömningsmetoder och evidensbaserade behandlingsmetoder. Som ett led i det arbetet har FRED- bedömningsmetoder utvecklats. FRED innehåller flera standardiserade bedömningsmetoder som är tänkt att användas i socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer och består av tre instrument och en manual om hur instrumenten ska användas. Utvecklingen av FRED är ett uppdrag från regeringen till Socialstyrelsen. FRED-kortfrågor är ett stöd att för att fråga om våld i enskilda ärenden.

Arbete med våld i nära relation inom förvaltningen

Förvaltningen för funktionsstöd har sedan tidigare ett uppdrag från kommunfullmäktige den 11 mars 2021 § 15 om våld i nära relationer, se tjänsteutlåtandets bilaga 2. Uppdraget innefattade att stärka arbetet kring hur kommunens vård- och omsorgspersonal kompetensutbildas i våld i nära relationer. Uppdraget resulterade i förvaltningens rutiner, handbok och screeninginstrument som ska ge stöd till medarbetare att kunna upptäcka och agera vid misstanke eller vid kännedom om våld i nära relation.

Syfte med handboken är att tillgängliggöra grundläggande kunskap och begrepp om våld i nära relationer, för att stödja personalen i sitt arbete med att uppmärksamma och upptäcka våld. Handboken ger även kännedom om det stöd som erbjuds till brukare av de fyra socialtjänstförvaltningarna i staden.

Målet är att höja grundläggande kunskap och förstärka kompetens bland personalen som i sitt arbete möter människor som är utsatta eller riskerar att utsättas för våld i nära relationer och förtryck. Det är viktigt att förebygga förekomsten av våld och människor som har utsatts för våld i nära relationer ska kunna få det stöd de har rätt till.

I förvaltningens myndighetsutövning finns det en framtagen rutin för arbete med våld i nära relationer. Syftet med denna rutin är att medarbetare och chefer ska ha kännedom om hur de ska agera vid misstanke eller upptäckt av våld i nära relationer bland brukare.

I rutinen beskrivs hur socialsekreterare inom förvaltningen för funktionsstöd ställer frågor om våld i nära relation till alla vuxna klienter för att upptäcka utsatthet. FREDA-kortfrågor kan med fördel ställas även till vårdnadshavare i barnärenden. Frågorna kan också, om det bedöms lämpligt, ställas till ungdomar under 18 år. Förvaltningens socialsekreterare använder screeningmetoden FREDA-kortfrågor vid varje första samtal med brukare samt vid uppföljning, det vill säga inte bara vid misstanke om våld i nära relation.

Syftet med att systematiskt ställa frågor om våld i alla ärenden är att identifiera våldsutsatthet för att sedan kunna gå vidare och bedöma behov av stöd och skydd. Ansvaret för att bedöma behov av stöd och skydd ligger på socialförvaltningarnas vuxenenheter och görs inte inom förvaltningen för funktionsstöd.

Att ställa frågor om våld till alla skapar förutsättningar för likvärdiga bedömningar på alla enheter. Det innebär vidare att alla som möter förvaltningens myndighetsutövning får information om den stöd och hjälp som kan fås när det gäller våld i nära relationer. Utifrån förvaltningens målgrupper finns bildstöd till FREDA-kortfrågor som kan användas vid behov. Vidare har förvaltningen under hösten 2023 lagt in FREDA-kortfrågor i verksamhetssystemet, vilket medför möjlighet att framöver ta fram statistik.

I förvaltningen finns även en rutin som stöd i utförarverksamheter. Rutinen beskriver hur chefer samt medarbetare i utförarverksamheter ska agera vid misstanke eller upptäckt av våld i nära relation. Rutinen beskriver de aktiviteter som ska genomföras av chef och medarbetare vid misstanke eller upptäckt av våld. Exempelvis gäller det att samla in relevant information samt att dokumentera. I rutinen beskrivs vilka kontakter som ansvarig chef ska ta i dessa situationer.

Under hösten 2023 har representanter från förvaltningen bidragit med kunskap på strategisk och operativ nivå i myndigheten för delaktighets utveckling av metodstöd för arbete med våld i nära relationer utifrån ett funktionshinderperspektiv.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att motionen bör avstyrkas. Bedömningen grundar sig på att förvaltningen har rutiner, handbok och screeninginstrument som ska ge stöd till medarbetare att kunna upptäcka och agera vid misstanke eller vid kännedom om våld i nära relation. I dag använder förvaltningens socialsekreterare screeningmetoden FREDA-kortfrågor vid varje första samtal med brukare samt vid uppföljning, det vill säga inte bara vid misstanke om våld i nära relation.

Förvaltningen bedömer att FREDA-kortfrågor uppfyller de krav som ställs på ett screeninginstrument och är en etablerad och inarbetad metod. Förvaltningen har också

lagt in FREDa-kortfrågor i verksamhetssystem vilket på sikt medför möjlighet att ta fram statistik.

Camilla Blomqvist

Linda Wenthe

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Kvalitet och utveckling